КАЛІ З'ЯВІЛАСЯ ЗАСЦЕЖКА-МАЛАНКА

7 лістапада 1891 года Уіткімб Джадсан з Чыкага атрымаў патэнт пад нумарам 504038 на вынаходніцтва, названае ім «Засцежка для абутку»: шэраг кручкоў з аднаго боку і пяцелек — з другога, якія зачапляліся пры дапамозе адмысловага накіравальнага ключа.

У 1894 годзе яму ўдалося пераканаць інвестараў заснаваць кампанію Universal Fastener па вытворчасці засцежак. Кіраўнік кампаніі Льюіс Уокер быў упэўнены ў поспеху вынаходкі Джадсана, але справы ішлі не вельмі добра: канструкцыя была складанай і ненадзейнай, і за 10 гадоў самай буйной замовай стала закупка амерыканскай паштовай службай 20 засцежак для торбаў.

У 1904 году Джадсан унёс у канструкцыю змены, замацаваўшы кручкі і петлі на стужках з тканіны, каб можна было прышыць засцежку да абутку. У 1905-м кампанія была рэарганізаваная і пераехала з Чыкага ў Хабакен, Нью-Джэрсі. Але пакупнікоў было вельмі мала, і кампанія зрабіла наступны лагічны крок: наняла кваліфікаванага інжынера. Гідэон Сундбэк, іммігрант з Швецыі, пакінуў знакамітую кампанію Westinghouse (у той час авангард тэхналогій) дзеля працы ў маленькай фірме, якая выпускае адзіны выраб і знаходзіцца ў крызісе. Віной таму — справы сардэчныя: Гідэон заляцаўся да дачкі менеджара кампаніі Пітэра Аронсана Эльвіры, з якой і ажаніўся ў 1909 годзе.

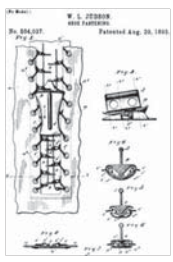

Сундбэк апраўдаў ускладзеныя на яго надзеі. У 1912 годзе ён прапанаваў цалкам новую канструкцыю, названую HooklessN1 («Бескручковая №1»), у якой стужка з тканіны зацісканецца металічнымі зубамі. Праўда, гэтая засцежка зношвалася ўсяго за некалькі цыклаў адкрыцця, таму Сундбэк вырашыў замяніць кручкі элементамі іншай формы — так нарадзілася HooklessN2, амаль сучасная засцежка-маланка (патэнт на яе варыянт — «засцежка, якая раздзяляецца» — быў выдадзены 20 сакавіка 1917 года). Першыя чатыры штукі былі прададзеныя 28 кастрычніка 1914 года па $1. Поспех прыйшоў толькі ў 1918-м, калі кампанія прадала 24 000 засцежак для «грашовых паясоў», што былі вельмі папулярнымі сярод ваенных маракоў, якія накіроўваліся ў Еўропу.

А «хросным бацькам» маланкі выступіў прэзідэнт кампаніі B.F. Goodrich Бертрам Рок, калі ў 1923 годзе ён выбраў гэтую засцежку для гумавых галёшаў. Яму спадабаўся гук, які стваралі металічныя элементы пры рабоце — zip (нешта накшталт рускага «вжик»).

Вялікую ролю ў распаўсюджванні маланкі адыграла Эльза Ск'япарэлі, адна з вядучых дызайнераў пачатку стагоддзя. Яна звярнула ўвагу на тое, што маленькім дзецям цяжка спраўляцца не толькі з кручкамі і петлямі, але і з гузікамі. У пачатку 30-х гадоў яна пачала эксперыменты з маланкай на дзіцячых рэчах і хутка зразумела, што для няўмелых дзіцячых пальчыкаў — гэта ідэальны варыянт.

Але самым імклівым быў прарыў маланкі ў 1937 годзе, калі французскі мадэльер Жан Клод, зразумеўшы, што патэнт Сундбэка скончыўся, вырашыў выкарыстоўваць яе ў сваіх работах. Ён упершыню змясціў новую модную засцежку на шырынку ў мужчынскіх штанах. Публіка прыйшла ў экстаз. Яго мадэлі раскупляліся нібы па ўзмаху чароўнай палачкі.

Канчатковую перамогу маланка атрымала ў тым жа 1937 годзе: кансерватызм краўцоў быў зламаны, калі герцаг Віндзарскі абраў яе ў якасці засцежкі для штаноў.

Нядзеля, 11 снежня

Беларусь 1

6.45, 22.10 Меладрама «Слабая жанчына».
8.30 Народная раніца.
9.00, 12.00, 15.00 Навіны.
9.10 «Арсенал».
9.45 Серыял «Сваты-3».

11.00 «50 рэцэптаў першага».
12.10 Навіны. Цэнтральны рэгіён.
12.35 Каробка перадач.
13.10 Меладрама «Страхавы выпадак».
15.15 Твой горад.
15.30 Eurovision. Вынікі тыдня.
15.55 Вакол планеты.
16.35 Тайны следства.
17.10 Меладрама «Усё да лепшага». 1— 4-я серыі.
20.35 Навіны надвор'я.
21.00 Галоўны эфір.
17.50 Фільм-катастрофа «Немагчымае».
20.00 Нас не падманеш.
20.35 Два рублі.
21.35, 22.05 Трылер «Слепата».
22.00 Спортлато 5 з 36, КЕНО.
23.55 Серыял «Косці».

Беларусь 2

7.05 М/с «Сябры анёлаў».
7.50 «Арол і рэшка. Шопінг». Трэвел-шоу.
8.40, 21.00 Тэлебарометр.
8.45 Элементарыум.
9.20 Кулінарны эксперымент.
9.55 «Анлайн 2.0». Скетчкам.
10.25 «Нядбайнікі». Пазнавальна-забаўляльнае шоу.
11.40 Серыял «Шчаслівыя разам 3».
13.40 «Паненка-сялянка». Рэаліці-шоу.
14.50 Анімацыйны фільм «Сезон палявання 3».
16.20 Біятлон. Этап Кубка свету. Эстафета. Жанчыны.

Беларусь 3

7.35, 13.30 «Беларуская кухня». Фаршыраваны шчупак.
8.05, 14.00, 21.00 «Калейдаскоп». Навіны культуры.
8.20 «Начальнік Чукоткі». Камедыя.
9.45 «Бард-парад».
10.25 «Наперад у мінулае».
10.50 «Нацыянальны хіт-парад».
11.45 «Музеі Беларусі». Браслаўскае раённае аб'яднанне музеяў.
12.10 «Майстры і куміры». Паэт Леанід Дранько-Майсюк.
13.05 «Святыні Беларусі». Царква Раства Багародзіцы (в. Мураванка Гродзенскай вобласці).
14.15 Аўтарскі канцэрт кампазітара Уладзіміра Кур'яна.
15.35 «Я хачу гэта ўбачыць!» Вілейка.
16.05, 22.45 «Габрыель Шанэль. Нязменнасць стылю». Дак. фільм.
16.55 «Няўдачлівыя». Камедыя.
18.30 «Сунічная паляна». Драма.
20.00 «Апошні дзень». Юрый Гагарын.
20.40 «Калыханка».
21.20 «У шэсць гадзін вечара пасля вайны». Драма.

Беларусь 5

7.40, 20.50 PRO спорт. Навіны.
7.50 Гандбол. Ліга чэмпіёнаў. Відэачасопіс.
8.20 Фактар сілы.
8.50 Піт-стоп.
9.20 Біятлон. Этап Кубка свету. Паклюка. Гонка пераследу. Мужчыны.
10.10 Біятлон. Этап Кубка свету. Паклюка. Гонка пераследу. Жанчыны.
11.00, 19.25 Плаванне. Чэмпіянат свету на кароткай вадзе.
13.05, 23.10 Біятлон. Этап Кубка свету. Паклюка. Эстафета. Мужчыны.
14.40 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Відэачасопіс.
15.15 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. 6-ы тур. Агляд.
16.10 «Два бакі алімпійскага медаля». Вадзім Стральцоў.
16.40 Авертайм. КХЛ.
16.55 Хакей. КХЛ. «Дынамо-Мінск» — «Медзвяшчак» (Заграб). У перапынку — Авертайм. КХЛ.
21.00 Хакей для ўсіх.
21.30 Біятлон. Этап Кубка свету. Паклюка. Эстафета. Жанчыны.

АНТ

7.00, 8.05 «Нядзельная раніца».
8.00, 9.00 (з субцітрамі), **16.00** (з субцітрамі) Нашы навіны.
9.05 «Нядзельная пропаведзь» (з субцітрамі).
9.20 М/с «Смяшарыкі. ПІН-код».
9.40 «Бесталковыя нататкі».
10.00 «Пакуль усе дома».
10.55 «Фазэнда».
11.30 «Адкрыццё Кітая».
12.05 «Эвалюцыя. Дзеці».
12.35 Канцэрт Крысціны Арбакайтэ.
14.25, 16.20 «Кропля ў кроплю».
16.15 Навіны спорту (з субцітрамі).
17.50 «Талент краіны».
20.00 Контуры.
21.05 «Ледніковы перыяд».
23.30 «Што? Дзе? Калі?» Зімовая серыя гульняў.
0.40 «Хваробы вышэйшых дасягненняў».

СТБ

6.00 «Неудачников.net». Серыял.
6.50 «Скардзіцца дазваляецца».
7.10, 9.15, 11.40, 13.45, 20.25 «Дзень «Тэрыторыі памылак».
8.45, 16.50 «Аўтапанарама».
11.00 «Вялікае снеданне».
13.30, 16.30 «24 гадзіны».
16.00 «Цэнтральны рэгіён».
17.20 «Ваенная тайна».
19.30 «Тыдзень».
22.10 Драма «Таленавіты містар Рыплі».

0.30 «Соль». Музычнае шоу.
1.30 Дакументальны праект: «Вайна без правілаў».

МІР

6.00 «Мільён пытанняў пра прыроду».
6.15 «Такія дзіўныя».
6.40, 9.00 М/ф.
8.00 «Культ/Турызм».
8.30 «Беларусь сёння».
9.30 «Няма праблем».
10.00, 16.00 Навіны (бягучы радок).
10.15 Серыял «Цёмныя лабірынты мінулага».
13.50 «Ведаем рускую».
14.30 «Трымайся, шоубіз!»
15.00 «Чаму я?»
16.15, 22.00 Серыял «Тонкая грань».
21.00 «Разам».
0.00 Серыял «Секунда да...».

РТР—Беларусь

7.00 «Пакой смеху».
7.30 Маст. фільм «Каварныя гульні».
11.00, 14.00 Весткі.
11.20 «Сам сабе рэжысёр».
12.10 «Смехапанарама Яўгена Петрасяна».
12.45 «Ранішняя пошта».
13.25 «Пакой смеху».
14.15 «Смяяцца дазваляецца».
15.15 Маст. фільм «Занадта прыгожая жонка».
17.55 Усерасійскі адкрыты тэлевізійны конкурс юных талентаў «Сіняя птушка».
20.00 Весткі тыдня.
21.30 Ток-шоу «Што адбываецца».
22.30 Маст. фільм «Прымета на шчасце».
0.20 «Нядзельны вечар з Уладзімірам Салаўёвым».

НТБ—Беларусь

6.00 «Астрапрагноз».
6.05, 8.20 Дэтэктыў «Злачынства будзе раскрыта».
8.00, 10.00, 16.00 Сёння.
8.55 «Іх норавы».
9.25 Ядзім дома.
10.25 «Першая перадача».
11.05 «Цуд тэхнікі».
12.00 «Дачны адказ».
13.10 «НашСпажыўНагляд».
14.15, 16.25 Маст. фільм «Мужчынскія канікулы».
18.05 «Следства вялі...»
19.00 «Вынікі тыдня».
20.10 «Мянтоўскія войны».
23.30 «Героі нашага часу».
0.15 «Тайны следства».

8 канал

9.00, 14.55, 19.05, 21.05, 23.30 «Надвор'е».
9.05 М/ф «Чараўнік з краіны Оз».
10.00 «Адшукваецца адпачынак».
10.30 «Мой любімы гадаванец».
11.00 Серыял «Камісар Рэкс».
11.45 Трылер «Белая небяспека».
13.20 Меладрама «Шукаю сябра на канец свету».
15.00 «Глядзім усёй сям'ёй». М/ф «Прыгоды Элаізы».
16.20 М/с.
16.35 Серыял «Аднойчы ў казцы».
17.20 Серыял «Чыста англійскае забойства».
19.10 Трылер «Хваля».
20.50 «Вечарніца».
21.10 Дэтэктыў «Адданы садоўнік».

ВТБ

6.00, 4.00 Скетч-шоу «Даеш моладзь».
6.30 «Вялікая маленькая зорка».
7.30 «Ералаш».
8.00 М/ф «Смяшарыкі».
8.15 М/ф «Фіксікі».
8.30 М/ф «Маша і мядзведзь».
9.00 «Мой тата круцейшы!»
10.00 «Турбаміксер».
12.00 «Паспець за 24 гадзіны».
13.00 Серыял «Дах свету».
15.10 Баявік «Нястрымныя 3».
17.40 М/ф «Варушы ластамі!»
19.30 «Уральскія пельмені».
21.00 Камедыя «Таксі 4».
23.00, 3.00, 4.30 Скетч-шоу «6 кадраў».
0.00 Еўрапейскі покерны турнір.
0.50 Баявік «Байкеры».
3.30 «Лаві момант».
5.30 «Дурні і дарогі».

Культура

6.30 «Еўраньюс».
10.00 «Звычайны канцэрт».
10.35, 23.35 «Зялёная карэта». Маст. фільм.
12.15 Геніі і ліхадзеі. Рыгор Роскін і Ніна Клюева.
12.45 «Дзікія астравы». Дак. серыял.
13.40 «Што рабіць?»
14.25 «Пракоф'еў: падчас шляху». Дак. фільм.
15.55 Легендарныя спектаклі Вялікага. Кацярына Максімава, Уладзімір Васільеў у балеце Сяргея Пракоф'ева «Рамэа і Джульета». Запіс 1974 года.
18.45 «Пешшу...» Масква Гадунова.
19.15 «Бібліятэка прыгод».
19.30 «Смага». Маст. фільм.
20.50 «Блізкае акружэнне Аляксандра Шырвінта».
21.45 Крысціне Апалайс і Ёнас Каўфман. Гала-канцэрт у Бостане.
1.15 «Сландайк». «Сландайк 2». «Маё жыццё». М/ф для дарослых.
1.55 «Шукальнікі». «Загадка архызскага цуду».
2.40 Сусветныя скарбы.

Настальгія

6.00, 12.00 «Да і пасля...» з Уладзімірам Малчанавым. Год 1984. 2011 год.
7.00, 8.30, 9.40, 11.00, 14.35, 3.40 Музычная настальгія.
7.20 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно...» Творчы вечар Булата Акуджавы.
9.00, 3.00 «Мінулы час».
10.00 «Колба часу».
13.40 Тэлеспектакль «Па старонках «Сатырыкона». 1976 год.
15.00 «Быў час». 2008 год.
15.55 Маст. фільм «Бумбараш».
18.00 «Народжаныя ў СССР». Найлепшае. Гарык Сукачоў і Сяргей Мазаеў. 2011 год.
19.05 Фільм-спектакль «Сваякі». 1981 год.
21.00 Канцэрт гуртоў «Машина времени» і «Цветы».
22.05 Маст. фільм «Небяспечны ўзрост».
23.35 «Час пік» з У. Лісцьевым. 1994 год.
0.00 «Эліта Краіны Саветаў». Яўген Сцяблоў. 2007 год.
0.45 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно...» Іна Чурыкава.
1.30 Маст. фільм «Пачатак».
4.00 «Народжаныя ў СССР».
5.00 «Песня-77».

EuroSport 1

3.00 Футбол. Чэмпіянат MLS. Фінал канферэнцыі.
4.00 Футбол. Чэмпіянат MLS. Фінал.
7.00, 22.00 Зімовыя віды спорту.
8.00, 19.30 Веласпорт (трэк). Шэсць дзён Амстэрдама.
9.30, 18.00 Скачкі з трампліна. Кубак свету.
10.30 Санны спорт. Кубак свету.
11.15, 14.30 Горныя лыжы. Кубак свету.
13.15, 16.30, 18.45 Біятлон. Кубак свету.
23.00 Конны спорт. Кубак свету. Ла Карона.
0.00 Скачкі. HK International.
0.15 Плаванне. Чэмпіянат свету на кароткай вадзе.

Кінакамедыя

0.45 Меладрама «Выпадковы муж».
2.20 Камедыя «Стары новы дом», 1-я серыя.
3.05 Камедыя «Стары новы дом», 2-я серыя.
4.00 Камедыя «Кахае не кахае».
5.30 Меладрама «Гэты няёмкі момант».
7.25 Камедыя «Глыток».
9.00 Камедыя «Машына часу ў джакузі».
10.45 Меладрама «Па прыкметах сумяшчальнасці».
12.20 Камедыя «Як скрасці брыльянт».
14.00 Камедыя «Леа і Беа», 1-я серыя.
15.35 Камедыя «Леа і Беа», 2-я серыя.
17.10 Камедыя «Татулі».
18.45 Камедыя «Разбіраючы Гары».
20.30 Камедыя «Душэўная кухня».
22.20 Камедыя «Дзіўныя сваякі».
23.55 Камедыя «Старыя-разбойнікі».

ТБ3

6.00 М/ф.
9.55 «Паненка і кулінар».
10.30 «Алігарх ТБ».
11.00, 5.10 «Далёка і яшчэ далей».
12.00, 2.25 «Тайны следства». Серыял.
15.10 «Жонка. Гісторыя кахання».
16.35 «Рэвізора».
20.40 «Без падману».
21.35 «Дванаццаць сяброў Оўшэна». Камедыя.
23.50 «Асцярожна, махляры!»
0.25 «Каліфрэнія». Серыял.
1.00 «Звышнатуральнае». Серыял.

ТБ1000

6.10, 18.10 Драма «Шукальнік вады».
8.10 Трылер «Эфект матылька».
10.10 Драма «Быць Флінам».
12.10 Драма «Хоць раз у жыцці».
14.10 Камедыя «Прывіды былых сяброўак».
16.00 Фільм жахаў «Імгла».
20.10 Меладрама «Ціхая гавань».

22.10 Трагікамедыя «Гэтай раніцай у Нью-Ёрку».
0.10 Драма «Марыя — каралева Шатландыі».
2.15 Драма «Вераніка вырашае памерці».
4.15 Трылер «Помні (Memento)».

ТБ1000 Рускае кіно

6.20 Камедыя «Вяселле па абмене».
8.00 Меладрама «Прагулка».
9.35 Прыгоды «Тэрыторыя».
12.20 Камедыя «Новы Адэон».
13.35 Камедыя «За двума зайцамі».
15.00 Драма «Чэмпіёны: Хутчэй. Вышэй. Дужэй».
16.50 Меладрама «Аднойчы».
18.35 Драма «Канец цудоўнай эпохі».
20.20 Меладрама «Кахае не кахае».
22.10 Драма «Жывы».
0.10 Трагікамедыя «Усе пайшлі».
2.30 Камедыя «Каўчэг».
4.25 Баявік «Крыжаносец».

National Geographic

6.00, 12.20 Гульні розуму.
6.20, 13.10, 5.35 Навуковыя недарэчнасці.
7.50 Золата Юкана.
10.05 Незвычайныя промыслы.
10.50 Шаша праз пекла.
11.35 Міжнародны аэрапорт Дубай.
13.55, 20.15, 22.05 Сапраўдны геній.
16.55, 21.05 Марс.
18.50 Другая сусветная вайна.
19.35 Космас: прастора і час.
23.35, 1.55, 4.10 Расследаванні авіякатастроф.
0.20, 4.55 Сваіх не кідаем.
1.05 Ліхтугі за мяжой.
2.40 Паранармальнае.

Discovery

8.00 Паляўнічыя на рачныя дыяменты.
11.00, 7.10 Разбуральнікі легенд.
12.00, 21.00 Выжыць пасля сэлфі.
13.00, 22.00 Інвестары новага пакалення.
14.00 Асманы і хрысціяне.
15.00 Дарожныя каўбоі.
16.00, 23.00 Залатая ліхаманка.
17.00 Смяротны ўлоў.
18.00 Паляўнічыя на склады.
19.00, 1.00 Металаломшчыкі.
20.00 Паляўнічыя на рэліквіі.
0.00 Хуткія і гучныя.
2.00 Бітва за нерухомасць.
4.40 Інжынерныя пралікі.